

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Nicolaus urget Gallicanos Episcopis ut has epistolas admittant in
canonem. Quod illi facere recusant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

data fuisse verba epistolarum illarum Decretalium, & earum auctoritatem usurpatam, probant tres ultimi capitularium libri: quos de scriniis Ecclesie Moguntiacensis in unum corpus compegit Benedictus Levita, jussu Autgarij ejus Ecclesie Episcopi, eoque Lothario, Ludovico, & Carolo nobilissimis Regibus filiis Ludovici Pij inscriptis circa annum octingentesimum quinquagesimum. In iis libris passim e Clementis, Anacleti, Pij, Evaristi, Fabiani, & ceterorum Pontificum apocryphis epistolis, quamvis suppresso auctorum nomine, auctoritas petitur. quod usurpatum etiam ab auctoribus Additionum quae libris capitularium adjunctae sunt. Quin & Hincmarus ipse Anacleti, Evaristi, Fabiani, Stephani, Lucij, Alexandri, Pij, Callisti, Iulij, Melchiadis testimoniis aperte usus est in epistolis suis & aliis opusculis.

IV. Non solum autem Isidori collectio Riculfi tempestate emerfit, sed alia etiam collectio, quae sub nomine Capitularum Hadriani Papae per Gallias ab Ingilramno Metensi Episcopo anno DCCCLXXV. divulgata est. Ex his Capitulis quaedam in epistolas Pontificum, qui eas interpolavit, ipsis verbis transcripsit. imò & ipsae Capitularium Additiones, Capitulis Hadriani aliquoties utuntur.

Attamen observandum est, etsi Gallicanae synodi veterum Pontificum nominibus perstrictae, selectis sententiis epistolarum ejusmodi uterentur, collectionem Ingilramni aut Isidori non recepisse in canonum censum, ut testatur Hincmarus Remensis in Opusculo quo Hincmarum Laudunensem refellit, qui ex illis epistolis collectionem privatam ad usum Ecclesiae suae confuevit. De Capitulis enim Hadriani ita censeat: *De sententiis quae dicuntur ex Graecis & Latinis canonibus & Synodis Romanis atque Decretis Praesulum ac Ducum Romanorum collectae ab Hadriano Papa, & ab Engelramno Metensium Episcopo datae, quando pro sui negotij causa agebatur, quam dissonae inter se habeantur, qui legit, satis intelligit, & quam diverse à sacris canonibus, & quam discrepantes in quibusdam ab ecclesiasticis judiciis habeantur.*

V. Quid autem de veterum Pontificum epistolis sentiret, apertissime ostendit eodem loco. Docet enim ex Innocentij, Leonis, & Gelasij receptis decretis, accurate servanda quae canones Conciliorum prescribunt; à quibus tamen discederetur, si varia capita controversis epistolis comprehensa servarentur, quae adversa sunt canonibus: qui posteriores cum sint iis epistolis, illis, utpote prioribus, derogare censendi sunt.

Vnde tandem orationem suam hac definitione concludit, honorem quidem iis epistolis deberi ob dignitatem auctorum quorum nomina praefereunt, sed Concilia servanda, quorum decreta universalis Ecclesia & sedes apostolica custodit: *Tu hac discretione, inquit, ut praemisi ex verbis Gelasij, suscipe ad instructionem illas epistolas quas beatissimi Papae diversis temporibus ab urbe Roma pro diversorum patrum consolatione decurrunt legendas, Venerabiliter, & serva sacra Concilia, quae sedes apostolica & omnis sequitur Ecclesia, Inviolabiliter.* Vberius quaestionem istam exequitur, cum Laudunensis Hincmari verba refellit: qui prolatis Anacleti, Victoris, Callisti, & Eleutheri testimoniis, his verbis usus erat ad Hincmarum Remensem: *Ecce, Pater, qui canones recipiendi, venerandi, ac observandi habeantur.* Excipit Hincmarus noster: *Si isti sunt canones recipiendi, venerandi, ac observandi, quos commemorasti; qui sunt illi quos & apostolica sedes & omnes Episcopi per universum orbem à primae sedis apostolicae Pontifice usque ad illum qui modo novissime etiam post te est ordinatus Episcopus, imò & omnis catholica Ecclesia, canones appellant? Quisque à Nicano Concilio, quod primum in nostris codicibus quos ab apostolica sede majores nostri acceperunt, sequendos per ordinem, usque ad Africanum Concilium, pro canonibus recipiendis, venerandis, & observandis, retinent; & Innocentius, Zozimus, & ceteri quique observandos canones nominant. Inter quos & istas epistolas apostolicae sedis Pontificum, quas canones appellas, Gelasius, ut supra posui, differentiam facit; & illa Concilia canonum observanda decrevit; has autem epistolas pro consolatione quorundam directas, venerabiliter suscipiendas dicit.* Quod iterum confirmat in epistola quam retulit Flodoardus auctor Historiae Remensis. Ex isto Hincmari loco discimus, apud Episcopos Ecclesiae Gallicanae solum codicem canonum ex collectione Dionysij Exigui, quem superioribus verbis descripsit, circa annum DCCCLXX. auctoritatem obtinuisse, epistolas verò contentas in Collectione Isidori, non repudiatas quidem ab Episcopis, quia de falsitate illarum nondum constabat, sed in auctoritatem canonum non fuisse receptas. Qua in re praedictio Leonis IV. utebantur, qui has epistolas Decretales in canone non recensēbat, ut monui capite superiori §. v.

VI. Contenderat tamen Nicolaus literis ad universos Galliae Episcopos datis anno DCCCLXV. ut Decreta illa reciperentur, & magno conatu Gallicanorum Episcoporum argumenta repulērat. Excipiebant

Capit. l. i. c. 17. & 18. & 19. & 20. & 21.

L. c. c. 17. l. 7. c. 11. & passim lib. 1. c. 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16.

Hincmarus ep. 8. & ep. ad Isidor. in coll. de divinis Lotharj. in Opus. c. 11.

Hincm. in Opusc. cap. 21.

Hincm. in Opusc. cap. 41.

Flodoardus lib. 1. Hist. Rem. cap. 21.

Nicolaus ep. 42.

Gratianus cap. 51
Romanorum. D.
111.

enim illi Decretales epistolas priscorum Pontificum ideo non admittendas, quod in codicem canonum non essent relatae. Reponebat Nicolaus, ex hoc sequi nec ipsas Scripturas sacras Veteris & Novi Testamenti suscipiendas, quia codici ecclesiasticorum canonum non sunt insertae. Si autem Galli respondeant, Innocentij decreto, quod in codicem canonum relatum est, statui ut Testamentum Vetus & Novum recipiatur, eadem ratione dici posse Decretales illas epistolas esse recipiendas, quia Decreto Leonis Papae caveretur omnia Decretalia constituta decessorum suorum custodienda esse. Itaque nihil interesse utrum sint omnia decretalia sedis apostolica constituta inter canones Conciliorum immixta, cum omnia in uno corpore compaginari non possint. Quod Nicolaus confirmat Gelasij Papae definitione, cujus haec sunt verba: *Decretales epistolas quas beatissimi Papae diversis temporibus de urbe Roma pro diversorum patrum consultatione dederunt, venerabiliter suscipiendas decernimus. Hic Gelasij locus à Nicolao & Hincmaro trahitur in partes. Sanè si commentitia non essent epistolae veterum Pontificum, Gelasius Nicolai causam juvaret potius quam Hincmari. Sed aliud Hincmari argumentum invictum remanet, nempe canonibus posterioribus derogatum fuisse priscis illis Decretalibus, etsi verae forent, quarum ratio habenda non sit in iis capitibus quae Codici Canonum adversantur. In ceteris enim articulis, Galliae Episcopi testimoniis harum epistolarum utebantur, ut antè dixi. Quod illis Nicolaus objiciebat: Cum ipsi, inquit, sua intentioni haec suffragari conspiciunt, illis indifferenter utuntur.*

CAPVTVI.

Synopsis.

I. *Quaritur causa contentions inter Nicolaum & Episcopos Gallicanos ob antiquas Decretales. Scilicet ut nova regula illis epistolis asserta constitueretur in synodis & iudiciis Episcoporum, qua inconsulto Romano Pontifice peragi prohiberentur, etiamsi appellatum non fuerit.*

II. *Tandem epistola illa recepta sunt initio tertiae Regum dynastiae, ut patet à Concilio Remensi. Collectio Burchardi his epistolis aucta. Ivoonis quoque, qui primus in Occidente ius civile cum canonico in unum corpus compegit. Ecclesia Gallicana usa olim codicis Theodosii, libro xvi. Gratiani collectio, ejusque auctoritas.*

III. *De collectionibus decretalium breviter.*

IV. *De novi juris incremento, unde processerit. Iuris constituendi auctoritas revocata ferè ad summum Pontificem; & novae negotiorum species corpus juris*

auxerunt. Novus ordo iudiciorum ecclesiasticorum, Beneficiorum institutio. Matrimoniorum impedimenta, & iudicia. Novae constitutiones de excommunicationibus, de religiosis, de privilegiis, & exemptionibus. Is est rerum status, ut antiquum ius sufficere non possit ad dirimendas controversias.

V. *Ex superioribus confutatur Leschasserij sententia, qui veram Libertatem Ecclesiae Gallicanae constituit in iure antiquo. Ea sita est in recto antiqui & novi juris usu. Haec est sententia B. Ludovici, Caroli VI. & Ecclesiae Gallicanae.*

VI. *Decretales Episcoporum administrationem temperarunt, non abstulerunt. Cui locus esset juxta juris antiqui regulas, cogente necessitate.*

I. **C**VM tantopere Nicolaus exegerit à Gallis ut his epistolis in canonum censum admittendis faciles se praebere, ipsique tam constanter sententiam suam retinuerint, non alienum erit in causam hujus contentions inquirere. Eam mihi collegisse videor ex Hincmaro: qui prolato in Concilio Attiniacensi decem provinciarum anno DCCCXX. quinquaginta quinque capitulorum opusculo adversus Hincmari Laudunensis Episcopi collectionem edito, ejus consilium in illa collectione adornanda his verbis aperit: *Querens adinventiones ut te metropolitana subjectione posses exuere, libellum de patrum antiquorum scriptis ante sacros Nicenae Synodi & aliorum sanctorum canones editis collegisti: in quibus sententias inter se dissensas, & contra evangelicam, & apostolicam, atque canonicam, & apostolica sedis auctoritatem, immiscuisti. Haec una ratio Nicolao I. persuasit ut se acerrimum vindicem earum epistolarum praestaret, quò facilius Episcopos Romanae sedis sine medio subiceret. Ex iis enim novam illam regulam veteribus canonibus incognitam constituit, scilicet Episcopum, etiamsi non appellaverit Romanam sedem, à synodo provinciae inconsulto Romano Pontifice deponi non posse. Nicolai verba haec sunt in epistola ad Episcopos Galliae, de Rothadi Episcopi Suesfontensis causa loquentis: *Etsi sedem apostolicam nullatenus appellasset, contra tot tamen & tanta vos decretalia efferre statuta, & Episcopum inconsultis nobis deponere, nullomodo debuistis. In eandem sententiam in Concilio Romano peroraverat, cum Rothadam restitueret: *Quantum etsi nunquam provocasset, nunquam omnino preter scientiam nostram deponi debuerit: quia sacra statuta & veneranda decreta, Episcoporum causas, utpote majora negotia, nostrae definiendas censura mandarunt. Statuta illa decretalia, quorum meminit Nicolaus, referri debent ad epistolas Victoris, Sixti, Marcelli, Zephyrini, Iulij, & aliorum Pontificum. Iis duo praecipue caventur. Primum,***

Florentinus l.
Hilior. Rem. cap.
11. & 11.

Vide lib. 7. c. 11.
& 14.

Nicolaus 111. c.

Nic. in Concilio
Rom. anno 1100.